

for at fremme Statens Vel, og nu tror jeg, at jeg i mit første Foredrag har vist, idetmindste gjorde jeg mig Umage derfor, at man ingenlunde maatte vente sig praktiske Resultater af denne Sag i en umiddelbar nær forestaaende Tid; nei, de Onder, der skulle afhjælpes, ere nærvæd at blive kroniske i Staten, og dem maa man ikke tro, man kan afhjælpe i et Aar eller to. Nei, der vil gaa Aaringer hen, inden en saadan Sag vil kunne virke den Gavn, den skal virke. Vi kunne Alle være bøde, naar den Sæd, som her skal udfaas, skal bære Frugt. Den hele Sag minder mig om en Mand i Nordamerika, som af mange Menneſter ansaas for at være halv-fjøllet, fordi han særbedes blandt de yderste Pionerer i Vesten, blandt Farmerne der og ikke førte Andet med sig end en Pose fuld af Vblekthjørner, som han formelig paansøgte Folk uden at tage Noget derfor, uden at ville piſe, driſke eller sove hos dem. Det var en Mand hos ham, at de skulde tage og lægge disse Vblekthjørner ned i Sorden. Mange endede det ikke og vilde ikke gaa ind paa det, men han stød saa op om Natten, gravede i deres Haver og faaede Hjørnerne. Hvad er Frugten blevet? Det er blevet den, at de paagjældende Stater i Nordamerika nu have en saa frodig Frugttrævegetation, at de, som bekendt, endogsaa forsyne Europa, selv Rusland bruger nu den amerikanske Træfrugt. Saaledes maa denne Sag betragtes, den maa ikke betragtes saaledes: Sag faaer idag, jeg høster ad Aare. Nei, den Sæd, der her skal lægges, vil først bære Frugt om mange Aar jævnt stigende ganske vist, jævnt forbedrende Samsundet, men om ingen Lov kan man i noget Forhold sige, at, naar det bliver til Lov, kan det med mathematisk Nøjagtighed siges, at det og det bliver den uafviselige Følge deraf. Det er egentlig det, Ministeren fordrer, idet han siger, at, hvis Staten skal engageres i denne Sag, maa det for det Første vises, at der ingen anden Vej er at gaa, og for det Andet, at denne Vej absolut maa føre til Maalet. Denne Fordring kan aldeles ikke opfyldes, det er det Samme som at sige: Nei, vi vilde aldeles ikke have med den Sag at gjøre; det kan man ligesaa godt sige, vi — den høie Regjering — ville ikke fremme denne Sag og ville heller ikke acceptere noget Forslag derom. Ganske vist har Sagen praktiske Vanskeligheder, og det var en af Ministerens Hovedindvendinger mod at fremme Sagen. Det har sine praktiske Vanskeligheder at bringe et Lovforslag frem, som kan siges at tilfredsstille alle Fordringer, men det er næsten ved ethvert nyt Lovgivningsæmne en Umulighed. Man maa der ligesom i alle andre Livsforhold prøve sig frem og gennem en Under-

sigølgelse, en Diskussion se at komme til det bedste Mulige og jeg tror i Modſætning til den høitærede Minister, at Arbejderkommissionen, hvis Værk den høitærede Minister ganske vist vilde have sat sig mere ind i, hvis han ikke var optagen af saamange Forretninger — det skal erkjendes, at det næsten er overmenneskeligt at fordrer, at den høitærede Indenrigsminister skulde sætte sig ind i denne Sags Detailler med fuldstændig Nøjagtighed; thi det kræver meget lang Tid og meget lang Overveielſe — altsaa hvis den ærede Minister faar Tid og Leilighed til at sætte sig nærmere ind i Arbejderkommissionens Forslag, tror jeg, at han selv vil se, at mange af hans Indvendinger maa falde. Saaledes er det idetmindste gaaet mig, som har anvendt, tør jeg sige, en hel Del Tid og Møie paa at undersøge denne Sag, at jeg har begyndt med at finde, at f. Ex. Lovangsbestemmelsen for Folk mellem 15 og 20 Aar var urigtig; men jeg er efter at have drøftet og overveiet Sagen nogle, som jeg begyndte med at sige, kommen til det Resultat, at der alligevel for at skaffe Sagen Indgang fordrer en i og for sig ubetydelig Lovang anvendt paa Folk, der endnu ikke ere fuldt opdragne, Folk mellem 15 og 20 Aar, en Lovang anvendt til at vise Forsynlighed for deres egen Interesse. Den ringe Forsynlighed, som her fordrer af dem, denne Lovang er vel anvendt og vil heller ikke paa nogen Maade kunne siges at fribe mod det Selvansvarlighedsprincip, hvorpaa vort Samsfund hviler; tværtimod, det vil netop opdrage unge Menneſter til i deres fremtidige Liv at gjøre sig Selvansvarlighedsprincipet til Retteſnor.

Indenrigsministeren (Steel): Til det ærede Medlem, som mente, at Indenrigsministeren kun kunde vende sit Blik til det, som laa lige for Haanden, og som vel maa mene om sig selv, at han vender sig mod det, der er længere borte og høiere og formodentlig tror, at han gaar med Kommen fuld af Vblekthjørner, som, udfaaede til rette Tid, vilde frembringe deres Virkninger, har jeg meget lidt at sige i Anledning af, hvad han sidst bemærkede. Jeg vil kun berigtige en ven Misforstaaelse, som jeg forøvrigt haaber, at Tidenden vil vise, at der nemlig i Virkeligheden ikke hersker nogen Uenighed i Opfattelsen paa dette Punkt mellem Finansministeren og Indenrigsministeren. Det ærede Medlem troede af mine Udtalelſer med Hensyn til Finansministerens Stilling til Sagen at kunne slutte, at der var Uenighed mellem os paa dette Punkt. Det er ikke Tilfældet. For mine Udtalelſer givet Anledning til denne Opfattelse, hvad jeg ikke tror, saa er den i hvert Tilfælde ikke rigtig.